

بودجه ۷۳ و ۱۱ ماه باقیمانده

فعالیت‌های اقتصادی ایران در سال ۱۳۷۳، و بعد از ۱۵ روز تعطیلات رسمی و نیمه رسمی اول سال، در شرایطی آغاز شد که دولت قانون بودجه‌ای را از مجلس شورای اسلامی دریافت کرده بود که نمایندگان ده هزار میلیارد ریال از درآمدهای ناگهانی دولت برای گردش کارها با افزودن بر قیمت مواد سوختی و پاره‌های کالاهای خدمات دولتی پیش‌بینی کرده بود، حذف کرده بودند.

اما از همان نخستین روزها مردم دریافته‌اند علی‌رغم این اقدام، تورم و گرانی امسال هم سایه به سایه آن‌ها را تعقیب خواهد کرد. افزایش قیمت خدمات پستی و مخابراتی، گران شدن ۵۰ درصدی کرایه مینی‌بوس و سایر وسائط نقلیه در بعضی مناطق، و افزایش قیمت مواد غذایی و پاره‌های دیگر از خدمات در ذهن خیلی‌ها این ضرب‌المثل را تداعی کرده: «سالی که نکوست از بهارش پیداست». و به واقع بهار، با گرانی آغاز شد. بهاری که در بیستین روزش نرخ برابری دلار با ریال معادل یک در دو هزار و چهارصد و شصت شد و بهای سکه طلا به ۲۵۴۰۰ ریال رسید و وزیر آموزش و پرورش نیز اعلام کرد به خاطر کاهش بودجه، آموزش و پرورش پروژه‌های عمرانی خود در رابطه با ساخت مدارس را متوقف خواهد کرد. اینک فروردین به پایان رسیده و باید دید با توجه به شرایط اقتصادی حاکم و سقف بودجه‌ای که مجلس برای دولت تعیین کرده، یازده ماه بقیه سال با چه شرایطی سپری خواهد شد.

منطقی کردن درآمدهای نفتی با توجه به وضع جهانی بازار نفت و شرایط اوپک و تأکید بیشتر بر درآمدهای مالیاتی، انکسای کمتر به وابستگی به درآمدهای نفتی با توجه به شرایط جهانی بازار نفت، کاهش فشارهای تورمی از طریق تأکید بر کنترل حجم نقدینگی، تعدیل عوارض پیش‌بینی شده به نفع طبقات کم درآمد، افزایش سوبسید کالاهای اساسی و دارو و در نظر گرفتن ارزش دانشجویی به قیمت ثابت، تعدیل نرخ متوسط تعرفه‌های بازرگانی در جهت افزایش درآمدهای دولت و حمایت از تولیدات داخلی از جمله مواردی بود که به گفته نمایندگان مجلس در تصویب این قانون مورد توجه قرار گرفت و بر همین اساس آنها میزان ۷۹ هزار و ۶۸۶ میلیارد و ۶۵۲ میلیون و ۵۴ هزار ریال بودجه پیشنهادی دولت را به ۶۹ هزار و ۷۷ میلیارد و ۷۵۲ میلیون و ۹۸۷ هزار ریال کاهش دادند. علی‌رغم این کاهش درآمد در بودجه مورد نظر دولت، مجلس با توجه به مشکلاتی که ممکن بود از کاهش قیمت نفت پیش آید، علی‌رغم مخالفت با افزایش قیمت فرآورده‌های سوختی، به دولت اجازه داد تا وزارتخانه‌ها و شرکت‌های تابعه

کارشناسان امور نفتی، به دلیل شرائط موجود در بازار جهانی نفت و افزایش تولید نفت دریای شمال، عمان، یمن و ورود احتمالی عراق به بازار و عدم وجود وحدت رویه بین اعضای اوپک قیمت نفت در سال جاری اگر کاهش نیابد افزایش چندانی هم نخواهد یافت.

سال ۷۳ در بستر چنین شرائطی آغاز شده است. با درآمدی که شکننده خوانده می‌شود و هزینه‌هایی که بیش از نیمی از آن، در کارهای غیر تولیدی به مصرف خواهد رسید. کارشناسان مسائل اقتصادی اعتقاد دارند که عدم توجه تدوین کنندگان بودجه به هفت مؤلفه تقدم درآمد بر مخارج، تفکیک هزینه‌های مستمر از غیرمستمر، تعادل در بودجه، وحدت، تفضیل، کاملیت و تناسب بودجه طی سالیان دراز شرائطی را بوجود آورده که ناسامانی‌های اقتصادی، کسری بودجه، تورم و مشکلات دیگر از آن منبعث می‌شود.

به اعتقاد بسیاری از اقتصاددانان بودجه سال ۷۳ در تاریخ بودجه نویسی ایران از جهات مختلف یک بودجه استثنائی است.

کم شدن یکی دو دلار از قیمت نفت در دو سال گذشته کمبودها و محظورات بسیاری را در کشور ایجاد کرد و موجب شد تا جلوی بسیاری از خاصه خرجی‌ها و هزینه‌های بهبود گرفته شود. بودجه امسال کل کشور با آنکه به دو منبع عمده درآمد تصویب شده است: نفت و مالیات (مستقیم و غیرمستقیم) اما در واقع باز هم همه چیز تا حدود زیادی به نفت بستگی خواهد داشت و این درآمدهای نفتی خواهد بود که تکلیف منبع دوم درآمدها را مشخص خواهد کرد. اگر درآمدهای نفتی بالا باشد می‌توان به غنی شدن درآمدهای مالیاتی هم امید بست اما اگر درآمدهای نفتی کاهش یابد آنوقت ...

در بودجه امسال درآمدهای حاصل از فروش نفت برای تأمین ۵۸/۵ درصد از هزینه‌ها پیش‌بینی شده و چنانچه قیمت نفت در بازارهای جهانی سیر نزولی طی کند باید انتظار اوضاع نامساعدتری را کشید. از جمله تعدادی از همان

پروژه‌های عمرانی محدود هم که شروع یا ادامه آنها مورد موافقت قرار گرفته باید متوقف گردد و راه‌های جدیدی برای اعمال صرفه‌جویی از یک سو، و کسب درآمد برای دولت از سوی دیگر جستجو شود.

تقدم درآمد بر مخارج

مجلس اعلام کرده است که قصد دارد جلوی اسراف‌ها و مخارج بیهوده در دستگاه‌های دولتی را بگیرد. بنابراین بر هزینه‌های بسیاری از وزارتخانه‌ها و مؤسسات خط قرمز کشیده است.

«مهندس باهنر» مخبر کمیسیون اقتصاد و دارائی مجلس گفته است:

بعد از انقلاب معمولاً سعی می‌شد دستگاه‌های اجرایی که خدماتی را انجام می‌دادند یا تولیداتی داشتند و از بودجه عمومی کشور استفاده می‌کردند، در چک و چانه‌هایی که با سازمان برنامه و بودجه می‌زدند و با پیشنهاداتی که داشتند و در شورای برنامه‌ریزی هم از آن دفاع می‌کردند، مجموع هزینه‌هایی را که می‌خواستند می‌گرفتند و مجموع هزینه‌های آنها، هزینه‌های دولت در سال بعد را تشکیل می‌داد. یعنی اول می‌نشستند هزینه‌ها را تعیین می‌کردند و بعد می‌آمدند دنبال این مطلب که پولی را که نیاز دارند باید از کجا تأمین کنند. منبع مقدار زیادی از این پول‌ها مشخص بود. پول نفت و مالیات‌ها و آن‌چه که سایر درآمدها خوانده می‌شود. جانی هم که کارگیر می‌کرد و معلوم می‌شد هزینه‌ها با درآمدها تراز نیست ناچار، بعضی از درآمدها را با یک فرض‌های تقریباً بعدالذهن در بخش درآمدهای بودجه بالا می‌بردیم. وقتی که می‌گویم بالا می‌بردیم یعنی این که یک مجموعه این کار را می‌کرد. دولت انجام می‌داد و مجلس هم در این روند می‌افتاد. تقریباً از سال ۶۳-۶۲ بود که کسری در بودجه ما وارد شد. اول همش مقداری مشکل بود اما کم‌کم روال عادی شد و بعداً سالی ۱۵ تا ۲۰ درصد کسری بودجه داشتیم و دولتی‌ها و مجلسی‌ها هم این را پذیرفته بودند و این تا جانی رسید که وقتی ما بودجه سال ۶۸ را در سال ۶۷

کم یا زیاد شدن بودجه دستگاهها بستگی به قیمت نفت دارد

مهندس نویخت عضو کمیسیون برنامه و بودجه می‌گوید:
- مکانیزم بودجه امسال به گونه‌ای است که هر سه ماه یک بار اعتبارات قطعی اعم از جاری یا عمرانی تعیین و تخصیص داده می‌شود و تخصیص هم

صورت کاهش احتمالی قیمت نفت طی سال جاری، آسیبی به برنامه بودجه‌ای کشور وارد نیاید.
مهندس یحیی رئیس کمیسیون نفت مجلس می‌گوید:
- البته احتمال کاهش قیمت نفت

جامعه خواهد گذاشت ارقام درآمد و هزینه‌ها را مرور می‌کنیم:
مجلس شورای اسلامی به هنگام بحث پیرامون این بودجه پیش‌بینی ۲۲ هزار میلیارد ریالی دولت را برای درآمد نفت به ۱۷ هزار و ۶۵۲ میلیارد ریال تقلیل

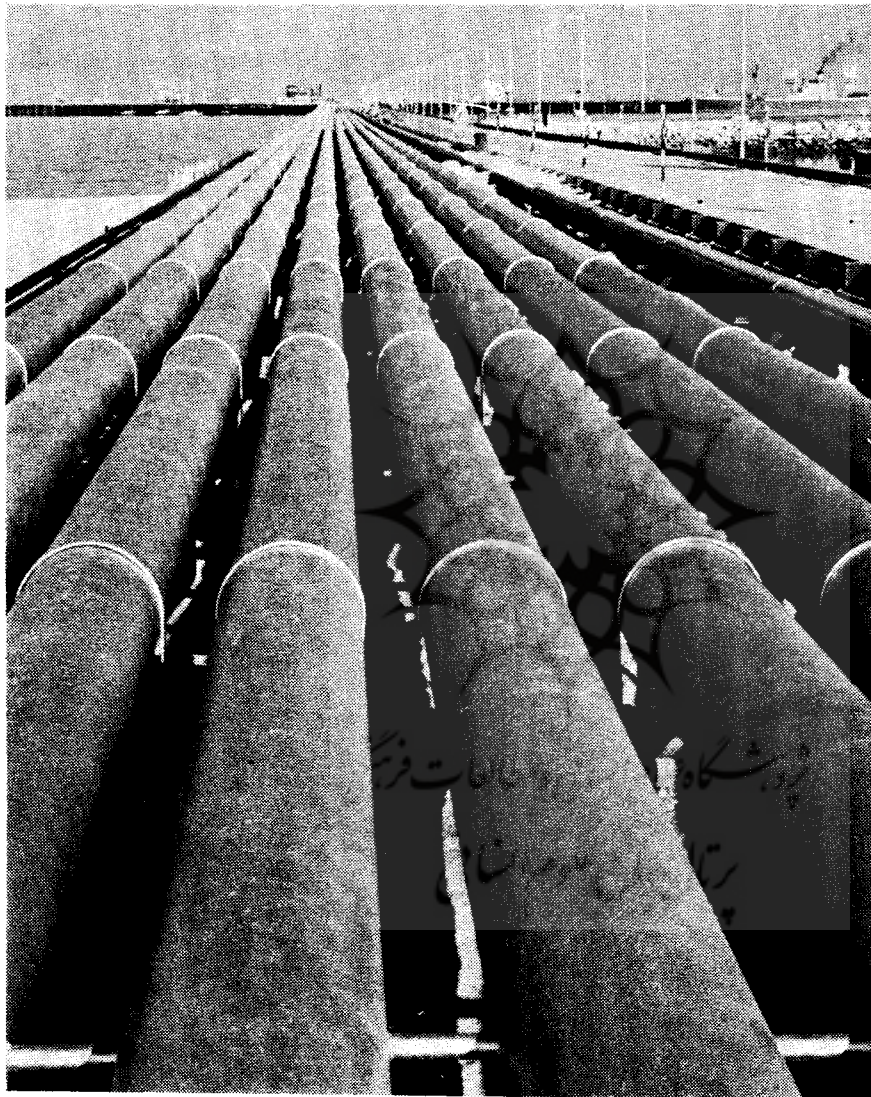
تصویب می‌کردیم کسری بودجه به ۵۲ درصد رسید. یعنی محل تأمین بیش از نیمی از هزینه‌های دولت نامشخص بود. ما این کسری را با استقراض، افزایش نقدینگی و چاپ اسکناس و مسائلی از این دست جبران کردیم.

یکی از سیاست‌های ما در برنامه پنج ساله اول این بود که کسری بودجه را به صفر برسانیم. دولت هم خیلی مقتدرانه عمل کرد و شروع به کاهش کسری بودجه کرد تا جایی که در سال ۷۱ وقتی بودجه ۷۲ را تصویب می‌کردیم. کسری بودجه در قانون مصوب صفر شد. «مهندس باهنر» در پاسخ به این سؤال که با استفاده از چه اهرم‌هایی دولت توانست کسری بودجه را ترمیم کند گفت:

- ما سعی کردیم یک مقدار هزینه‌ها را کنترل کنیم. چون اول هزینه‌ها را می‌بستیم و بعد به درآمدها می‌رسیدیم. در درآمدها یک مقدار «آب» بود یعنی درآمدها غیر واقعی دیده می‌شد. با این که ما کسری بودجه را صفر کردیم اما عملکرد بودجه در سال ۷۲ نتوانست به صفر برسد و این اواخر با یک مقدار کسری بودجه که حدود ۲۰۰ میلیارد تومان در شهریور بود روبرو شدیم. یک مقدار قیمت دلار افزایش پیدا کرد و یک سری از درآمدهای مالیاتی زیاد شد. تعرفه‌های گمرکی را اصلاح کردیم و به دولت اجازه دادیم که یک مقدار از تعرفه‌ها را اصلاح کند ولی باز هم کسری بودجه به صفر نرسید و هنوز هم کسری داریم که اگر جفت و جور هم شود با یک فشار بیش از حد روبرو است. مثلاً ممکن است بعضی از پرداخت‌ها را انجام ندهیم و یا یک سری اعتبارات را تخصیص ندهیم، تا آن‌جا که من خبر دارم در عملکرد ده ماهه دولت در سال ۷۲ تقریباً ۱۲/۵ درصد بودجه را تخصیص ندادیم. مجموعه این مسائل باعث شد برای بودجه سال ۷۳ اول بیانیم ببینیم چقدر درآمد داریم و بعد براساس آن هزینه‌ها را ببندیم.

مروری بر ارقام

برای شناخت ماهیت بودجه سال جاری و تأثیری که بر اقتصاد عمومی

شرایط اقتصادی امسال بیش از هر زمان دیگر بستگی به بهای نفت در بازارهای جهانی دارد و هرگونه کاهش یا افزایش در قیمت آن در تعیین میزان اعتبارات جاری و عمرانی که هر سه ماه یک بار بوسیله مجلس مورد بررسی قرار می‌گیرد، مؤثر خواهد بود.

براساس ماده واحده قانون بودجه متناسب با میزان درآمدهای دولت است. بنابراین اگر درآمدهای دولت تقلیل یابد، به همان میزان هم درصد تخصیص اعتبارات کمتر خواهد شد. بنابراین اگر قیمت نفت که نزدیک به ۶۰ درصد

وجود دارد. استخراج نفت برای ما در خشکی حدود ۷۰-۸۰ سنت و در دریا حدود ۱/۵ دلار هزینه برمی‌دارد. اگر قیمت نفت باز هم پایین‌تر بیاید به علت این که تنها ممر درآمدمان است، مجبور به فروش آن هستیم.

داد. با این ترتیب سهم ۶۶ درصدی پیشنهاد شده برای درآمدهای نفتی در تأمین هزینه‌ها به ۵۸/۵ درصد کاهش یافت. نمایندگان مجلس در توجیه این تصمیم اعلام کردند که سعی دارند درآمدها را واقعی‌تر ارزیابی کنند، تا در

بودجه سال ۷۳ یک بودجه استثنائی است

کشور، حمل و نقل و سیستم بانکی اثر وضعی خود را می‌گذارد.

سهام و نقش مالیات

بعد از درآمد نفت درآمدهای مالیاتی بالاترین رقم درآمدهای دولت را تأمین می‌کند. برای سال ۷۳ دولت ۱۹/۶ درصد از منابع تأمین اعتبار بودجه را به درآمدهای مالیاتی اختصاص داده بود اما مجلس با توجه به کاهش یک میلیارد دلاری درآمد نفت این رقم را به ۲۶/۲ درصد افزایش داد.

بخشی از این مالیات، به افزایش دریافت مالیات از شرکت‌های دولتی برمی‌گردد که تاکنون از معافیت‌های خاصی برخوردار بودند، بخش دیگر از محل تعرفه‌های گمرکی و مالیات بر مصرف تأمین می‌شود. «مهندس باهنر» در رابطه با این روند می‌گوید:

- بودجه ما در این بخش از دو قسمت تشکیل می‌شود. یکی بودجه شرکت‌های دولتی و دیگری بودجه خود دولت. بودجه شرکت‌های دولتی بیش از ۵۰ درصد از بودجه کل کشور را تشکیل می‌دهد، که مجموع چرخش مالی آنها از کل چرخش مالی دولت بیشتر است، مثل شرکت ملی نفت ایران، شرکت‌های سازمان صنایع ملی، شرکت ملی پودا، شرکت دخانیات و امثالهم که البته سهم آنها متعلق به دولت است.

سال جاری، حدود ۷ هزار میلیارد تومان بودجه کل داریم که ۳ هزار میلیارد تومانش مربوط به دولت می‌شود و ۴ هزار میلیارد تومان آن به این شرکت‌ها تعلق دارد. اینها شرکت‌های خوبی هستند. هم خدمات می‌دهند و هم تولید می‌کنند و هم مالیات خوبی را از بودجه عمومی کشور به دولت می‌پردازند اما این شرکت‌های دولتی با توجه به قوانین موضوعه کشور و قوانین مالیاتی راهمپانی را داشتند که با استفاده از آنها مالیات‌ها را نمی‌پرداختند یا کمتر می‌دادند. متأسفانه این روحیه هنوز هم در بعضی جاها هست. ما سعی کردیم که آنها را مجاب کنیم که مالیات‌های خود را بپردازند. البته آنها هم خلاف عمل نمی‌کردند مثلاً به این شکل کار می‌کردند که با توجه به ماده قانونی که تصریح می‌کند اگر شرکتی

افزایش پیدا کند بالطبع بر نرخ کالاها، اساسی، اقلام و خدمات نیز تأثیر منفی خواهد گذاشت، گمان می‌کنید در شرایط موجود باز هم مردم قادر به تحمل فشار گرانی باشند؟ می‌گوید:

- در هر صورت، افزایش قیمت و کمتری دارد یعنی کالاها، ضروری. حجت‌السلام والمسلمین دری نجف آبادی رئیس کمیسیون برنامه و بودجه نیز می‌گوید:

- کاهش یک میلیارد دلار درآمد ارزی می‌تواند آثار فراوانی بر اقتصاد

بودجه را چه سازمانی باید تهیه کند

رکود اقتصادی سال ۱۹۶۶ در اروپا صاحب‌نظران و کارشناسان اقتصادی آن قاره را به فکر انداخت راهی برای رهایی از این بست بیابند. بررسی‌های کارشناسانه نشان داد که تنها راه حیل، در وحدت و زار تخته دارانی که هماهنگی و اداره سیاست‌های مالی کشور را به عهده داشت با وزارت اقتصاد که سیاست‌های پولی را تعیین می‌کرد نهفته است و در همین راستا بود که کارشناسان اقتصادی پیشنهاد اذعام این دو وزارت تخته را به دولت، زبوال دوگل، دادند و او هم این توصیه را عملی کرد و رئیس‌کارستان، را به عنوان وزیر ممتاز برای اداره آن‌ها گمارد. چنین تحولی در آن زمان نیز انجام شد و استاد معروف اقتصاد آلمان یعنی، کارل شیلر، به رهبری وزارت اقتصاد و دارائی منصوب شد.

پس از آن که رکود اقتصادی موجود در این کشورها رفع شد. کارشناسان دریافته‌اند که وظائف دو وزارت تخته با یکدیگر تفاوت‌های زیادی دارد و دیگر ضرورتی برای اذعام آن‌ها وجود ندارد. از اینرو پس از یک سال این دو وزارت تخته بار دیگر از یکدیگر جدا شدند.

در همان سالی که وزارت تخته‌های اقتصاد و دارائی در آلمان و فرانسه اذعام شدند، شاه، که علاقمند به پیروی از بعضی سیاست‌های رهبر وقت فرانسه بود بدون این که هیچ دلیلی برای اذعام دو وزارت تخته اقتصاد و دارائی در ایران وجود داشته باشد به تقلید از دوگل، این دو وزارت تخته را که تا آن زمان از یکدیگر جدا بودند در هم اذعام کرد و جمعی از آموزگاران، را به عنوان وزیر در رأس آن گذاشت. پس از جدا شدن وزارت تخته‌های فوق در آلمان و فرانسه، در ایران این تفکیک انجام نگرفت و حتی پس از انقلاب این دو وزارت تخته همچنان در یک واحد وزارتی باقی ماندند.

برخلاف کشورهای اروپایی و آمریکایی که لایحه بودجه آنها بوسیله وزارت دارائی تهیه و تنظیم می‌شود این وظیفه در ایران بر عهده سازمانی قرار گرفته که همچون یک وزارت تخته رشد یافته است. سازمان برنامه و بودجه هر ساله از ارقام بودجه پیشنهادی هر وزارت تخته را می‌گیرد و پس از مدت‌ها کار کارشناسی، آن را تنظیم می‌کند و برای تقدیم به مجلس شورای اسلامی به دولت ارائه می‌دهد.

کارشناسان مسائل اقتصادی اعتقاد دارند که عدم تفکیک وظائف این دو وزارت تخته لطمات بسیاری را بر اقتصاد یک کشور وارد می‌سازد. آنها همچنین معتقدند که سازمان برنامه و بودجه می‌تواند به عنوان ستاد کارشناسی تهیه بودجه در دل وزارت دارائی عمل کند در حالی که هم اکنون این سازمان در بعضی موارد بنا اتخاذ تصمیمات یک طرفه برنامه‌های وزارت تخته‌ها و سازمان‌های دولتی مختلف را به هم می‌ریزد.

کشور که تحت تأثیر مستقیم درآمد نفت است بگذارد. این کاهش تنها همین مقدار نیست بلکه ده‌ها گردش در اقتصاد دارد و مرتب تبدیل به مواد اولیه، قطعات یدکی شده و در کارخانه، بازار و جامعه نقش داشته و خدمات و اشتغال ایجاد می‌کند. این موضوع همچنین در توسعه

تورم را در یک مملکت نمی‌توانیم صفر بگیریم. یعنی در هیچ جای دنیا اصلاً صفر معنا ندارد. قیمت‌ها افزایش پیدا می‌کند. متوسط تورم هم به همین مسئله می‌گیند مهم این است که دولت و نظام اداری مملکت بتواند این گرانی را به طرف کالائی سوق بدهد که مصرف

درآمد بودجه سال ۷۳ براساس آن پیش‌بینی شده کاهش پیدا کند، در سیستم بودجه‌ریزی و دخل و خرج اختلالی وارد نمی‌کند ولی به همان میزان اعتبارات کمتری در اختیار دستگاه‌های اجرایی قرار خواهد گرفت.

به نظر ما کاملاً عملی است که سال ۷۳، دولت با اعتبارات جاری و عمرانی کمتری کشور را اداره کند و این می‌تواند یک روحیه صرفه‌جویی هم در کشور بوجود آورد. در خصوص اعتبارات جاری مشخصاً لازم است که ما باز هم با طرح‌ریزی‌های مختلف و جمع کردن تشکیلات غیر ضرور و تغییر ساختار، به مرور هزینه‌های جاری را کاهش بدهیم و در مورد هزینه‌های عمرانی، سرعت پیشرفت کار و با تعداد پروژه‌های جدید محدودتر خواهد بود. ولی در مجموع شوک خاصی را وارد نخواهد کرد. اما این که آیا در صورت تقلیل قیمت نفت ضرورتاً باید درآمد مالیاتی آن را جبران کند نه عملی است و نه جایگاه قانونی (با توجه به مصوبات بودجه) دارد. بنابراین، این نگرانی که حتماً فشار مالیاتی بر مردم و مودیان بیشتر خواهد شد موردی ندارد ولی در ارتباط با افزایش قیمت کالاها و خدمات، آنچه که از طرف دولت عرضه می‌شود مثل کالاها، اساسی در بصره ۲۹ ارز مربوط به آن از ابتدا کنار گذاشته شد و در این زمینه هم مشکلی نخواهیم داشت ولی این که یک جورانی حاکم بر اقتصاد و همچنین افزایش قیمت ارز باعث بعضی از افزایش قیمت‌ها می‌شود امر قابل انکاری نیست. اینجاست که دولت باید با اعمال کنترل و نظارت بیشتر که مقدمات آن هم با تصویب کلیات لایحه حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان ایجاد شده این آثار روانی را با کنترل دقیق قیمت‌ها و جلوگیری از افزایش بی‌رویه آنها مهار کند.

«مهندس باهنر» در پاسخ به این سؤال که - عده‌ای می‌گویند قیمت دلار به طور رسمی افزایش خواهد یافت و به ۱۹۰ تومان خواهد رسید - می‌گوید:

- بعید نیست. نمی‌دانم. ولی بعید نیست.

وی در پاسخ به این سؤال که اگر قیمت دلار از طرف بانک مرکزی

بودجه امسال، شناور است

حاد بیرون آمده است. اما در هر حال اصل این بدهی‌ها بر جای است و بهره‌هایی که هم شامل آن می‌شود، (هر چند که اندک هم باشد) حجم آن‌ها را مداوماً افزایش می‌دهد.

مطالعین اقتصادی بر اساس این واقعیات بر این اعتقادند که حتی اگر نظریات و احتیاط‌های عنوان شده به وسیله نمایندگان مجلس و مسؤولان امور هم صد در صد اجرا شود، باز کشور باید شرایط اقتصادی دشواری را پشت سر بگذارد.

کاهش برنامه‌های عمرانی، و توقف تعدادی از طرح و پروژه‌ها به مفهوم از دست رفتن تعدادی از فرصت‌های

مسئله بدهی‌های خارجی

دولت در بودجه تقدیمی برای سال ۷۳ پیش‌بینی کرده بود که یک میلیارد دلار از تعهدات خارجی خود را بپردازد اما مجلس این رقم را به ۱/۶ میلیارد دلار (با محاسبه نرخ دلاری هفت تومان) افزایش داد. (مابقی ۹ میلیارد دلار درآمد نفتی کشور با نرخ ۱۷۵ تومان محاسبه شده است) شرایط بدهی‌های خارجی ایران اکنون از این قرار است:

۱۰ میلیارد معوقه سال ۷۲ و حدود ۶ میلیارد تعهدات ارزی که سررسید آن در سال ۷۳ فرا می‌رسد. علاوه بر این باید بهره متعلقه به وام‌هایی را هم که پرداخت

تکمیل آن پروژه‌ها می‌شد. تمام آن‌ها نیز پروژه‌های خوب و واقعی است ولی ما تا چه اندازه می‌توانیم به مردم تحمیل کنیم؟ ما کشورهای دیگر را می‌بینیم که درآمدهای مالیاتی‌شان کار آنها را می‌گرداند. مستهقی قبل از اینکه این درآمدهای مالیاتی که فشار بر مردم است تعیین و مقرر گردد، منابع درآمد برای مردم‌شان ایجاد می‌کنند تا به راحتی بتوانند آن مالیات‌ها را پرداخت کنند.

البته باید بین برداشتن سوسیدها و افزایش قیمت‌ها، تفاوتی قائل شویم. ما موقعی که می‌گوئیم افزایش قیمت، مثل اتومبیل‌هایی که الان دارند قیمت‌شان را روز به روز بدون هیچ حساب و کتابی بالا

سود سهامش را برای توسعه شرکت خود گذاشت از مالیات معاف است، خود را از پرداخت مالیات معاف می‌کردند. ما در بودجه سال ۷۳ حد پولی یا سودی را که هر شرکت می‌تواند در راه گسترش شرکت خود خرج کند محدود کردیم. قانون بخشودگی مالیاتی را لغو نکردیم بلکه این پول محدود شد و ما از این طریق توانستیم پول خوبی از بخش‌های دولتی داشته باشیم.

جلوگیری از واردات بی‌رویه یک مورد دیگر است. مجلس تعرفه‌های گمرکی پیش‌بینی شده دولت را از ۸ به ۱۶ درصد افزایش داد تا بتواند زمینه کاهش رقابت کالای وارداتی را با تولید داخلی فراهم سازد.

حد توان مردم

مستخصان اقتصادی معتقدند کاهش درآمدهای نفتی باید از منابع دیگری جبران شود و چون دولت از پشتوانه صادراتی قوی برخوردار نیست لاجرم به دریافت مالیات بیشتر و افزایش نرخ اجناس متوسل خواهد شد. دکتر زالی نماینده مردم کرج در این رابطه گفته است:

- الان ما بار ۲۸ هزار میلیارد ریال پروژه نیمه تمام از برنامه اول را به دوش داریم. سال جاری این رقم به مراتب بیشتر خواهد شد. برای این که ما قبل از این که طرح‌های قدیمی را تمام کنیم طرح جدیدی را شروع می‌کنیم و با یک بودجه واهی برنامه‌ریزی می‌کنیم و طرح‌هایی را پیش‌بینی می‌نماییم. پس قطعاً هر سال با چنین مواردی برخورد داریم. برای اینکه این طرح‌هایی را که شروع کردیم به صورت ناتمام باقی مانده است. آن وقت می‌گوئیم به خاطر این که بودجه‌اش تأمین شود بیایند ایجاد درآمد کنیم. اولین جایی هم که برای ایجاد درآمد پیش رو داریم افزایش قیمت محصولات است. یعنی به جای این که هزینه‌های زائد را کاهش دهیم، زورمان به مردم می‌رسد. حال اگر این افزایش قیمت ما بایستی ببینیم که توان و تحمل مردم چقدر است. بند الف تبصره ۲۵ برای پروژه‌هایی پیش‌بینی شده بود که اگر درآمدش تحقق پیدا نکند، صرف ادامه

مهندس یحیی عضو کمیسیون برنامه و بودجه... سرعت پیشرفت کار و یا تعداد پروژه‌های جدید محدودتر خواهد بود

شغلی است و همین یک مورد می‌تواند پی‌آمدهای اجتماعی رکود اقتصادی را تصویر کند. بنابراین تنها نباید به این بسنده کرد که به گفته نمایندگان مجلس هر سه ماه یکبار خرج دولت را با دخل آن سنجید و مجوز هزینه کردن را صادر کرد.

شرایط کنونی اقتصاد ما حرکت‌هایی جدید و مبتنی بر تفکرات نوین را طلب می‌کند، وگرنه مشکلات اقتصادی ممکن است پی‌آمدهای غیرقابل جبرانی را به جامعه و کشور تحمیل کند. آن هم نه درازمدت، بلکه در آینده‌ای نه چندان دور. □

آن‌ها به تعویق افتاده بر این ارقام افزود. «مهندس باهنر» در این رابطه می‌گوید:

- البته چون ۱/۶ میلیارد دلار از تعهدات، در سال جاری کاهش خواهد یافت می‌توانیم هر مقدار از سررسید تعهداتمان را که پرداخت کردیم از ۱/۶ میلیارد دلار کم کنیم و سپس تعهد جدید ایجاد کنیم.

با توجه به توافق‌هایی که اخیراً بین بانک مرکزی ایران با مقامات مالی ژاپن - آلمان - ایتالیا - اتریش و چند کشور دیگر حاصل شده مشکل بدهی‌ها و تعهدات معوقه ایران لاقلاً برای مدتی از جنبه

می‌برند و چون عرضه با تقاضا برابری نمی‌کند، روز به روز قیمت را بالا می‌برند و داد مردم هم به هیچ کس نمی‌رسد. این یک نوع افزایش قیمت است. دیگر این که الان دولت دارد از بیت‌المال پولی را به عنوان سوسید پرداخت می‌کند و می‌خواهد این سوسید را کم کم برای جبران بعضی از هزینه‌هایش بردارد. یعنی می‌خواهد پولی را که از بیت‌المال بابت سوسید می‌دهد، برای پرداخت هزینه‌هایش صرفه‌جویی کند و ما می‌بینیم الان سوسید روی کالاها، ناآعدالانه‌ترین شکل صرف بیت‌المال است.